

ἡ αἰτιατική	τον, την, το.
ἡ εὐθεΐα τῶν πληθυντικῶν	ὅπου· ἐκεῖνοι, ἐκεῖναις, ἐκεῖνα.
ἡ γενική καὶ δοτική	τους
ἡ αἰτιατική	τους, ταις, τα.

ΚΤΗΤΙΚΑΙ

τοῦ πρώτου προσώπου.

ὁ ἐδικός μου, ἡ ἐδική μου, τὸ ἐδικόν μου.
ὁ ἐδικός μας, ἡ ἐδική μας, τὸ ἐδικόν μας.

τοῦ δευτέρου προσώπου.

ὁ ἐδικός σου, ἡ ἐδική σου, τὸ ἐδικόν σου.
ὁ ἐδικός σας, ἡ ἐδική σας, τὸ ἐδικόν σας.

τοῦ τρίτου προσώπου.

ὁ ἐδικός του, ἡ ἐδική του, τὸ ἐδικόν του.
ὁ ἐδικός τους, ἡ ἐδική τους, τὸ ἐδικόν τους.

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ.

Ἄρσενικά.

Fol 33 b.	ἡ εὐθεΐα τῶν ἐνικῶν	τοῦτος, ἐκεῖνος.
	ἡ γενική καὶ δοτική	τουτουνουῦ, ἐκείνου.
	ἡ αἰτιατική	τοῦτον, ἐκεῖνον.
	ἡ εὐθεΐα τῶν πληθυντικῶν	τοῦτοι, ἐκεῖνοι.
	ἡ γενική καὶ δοτική	τουτουνῶν, ἐκεινῶν.
	ἡ αἰτιατική	τούτους, ἐκείνους.

Θηλυκά.

ἡ εὐθεΐα τῶν ἐνικῶν	τούτη, ἐκείνη.
ἡ γενική καὶ δοτική	τουτηνηῆς, ἐκείνης.

ἡ αἰτιατική	τούτην, ἐκείνην.
ἡ εὐθεΐα τῶν πληθυντικῶν	τούταις, ἐκείναις.
ἡ γενική καὶ δοτική	τουτουνῶν, ἐκεινῶν.
ἡ αἰτιατική	τούταις, ἐκείναις.

Οὐδέτερα.

ἡ εὐθεΐα τῶν ἐνικῶν	τοῦτο, ἐκεῖνο.
ἡ γενική καὶ δοτική	τουτουνοῦ, ἐκείνου.
ἡ αἰτιατική	τοῦτο, ἐκεῖνο.
ἡ εὐθεΐα τῶν πληθυντικῶν	τοῦτα, ἐκεῖνα.
ἡ γενική καὶ δοτική	τουτουνῶν, ἐκεινῶν.
ἡ αἰτιατική	τοῦτα, ἐκεῖνα.

ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ.

Αὐτός, αὐτοῦ, αὐτόν· αὐτοί, αὐτουνῶν, αὐτούς. Αὐτή, αὐτῆς, αὐτήν· αὐταῖς, αὐτουνῶν, αὐταῖς. | Αὐτό, αὐτοῦ, αὐτό· αὐτά, Fol. 34 a. αὐτουνῶν, αὐτά.

ΣΥΝΘΕΤΟΙ

τοῦ πρώτου προσώπου.

Ἄτός μου, ἀτή μου, ἀτό μου· ἀτοί μας, ἀταῖς μας, ἀτά μας. Τοῦ ἐμαυτοῦ μου, τὸν ἐμαυτόν μου, τὸν ἐμαυτόν μας, τῆς ἐμαυτῆς μας.

τοῦ δευτέρου προσώπου.

Ἄτός σου, ἀτή σου, ἀτό σου· ἀτοί σας, ἀταῖς σας, ἀτά σας. Τοῦ ἐαυτοῦ σου, τὸν ἐαυτόν σου, τὸν ἐαυτόν σας.

τοῦ τρίτου προσώπου.

Ἄτός του, ἀτή της, ἀτό του· ἀτοί τους, ἀταῖς τους, ἀτά τους.

Τοῦ ἑαυτοῦ του, τὸν ἑαυτὸν του, τὸν ἑαυτὸν τους (1), τοῦ ἑαυτοῦ της, τὸν ἑαυτὸν της, τὸν ἑαυτὸν του.

Fol. 34b.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ ἔναι μέρος λόγου ἄκλιτον ὅπου λαμβάνεται πάντοτε ᾿ς ταῖς ἀρχαῖς ὀλωνῶν τῶν μερῶν τοῦ λόγου, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται πρόθεσις· λαμβάνεται δὲ ᾿ς ταῖς ἀρχαῖς τῶν μερῶν τοῦ λόγου ἢ χωριστὰ ἢ ἀντάμα. Χωριστὰ, ἤγουν· εἰς τὸ σπίτι, ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἀντάμα· συγγραφῶ, παραγράφῶ.

Πρόθεσες μονοσύλλαβοι ἕξ· ἔν, εἰς, ἕξ, σύν, πρὸς, πρό· ἕξ ὁποῖαις ἢ «εἰς» καὶ ἢ «ἕξ» λέγονται καὶ «σέ» καὶ «ἐκ».

Πρόθεσες δισύλλαβοι ἕνδεκα· ἀνά, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ, ἕξ ὁποῖαις ἢ «μετὰ» λέγεται καὶ «μέ» καὶ ἢ «ἐπί», «πί».

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΟΣ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑ ἔναι μέρος λόγου ἄκλιτον ὅπου λαμβάνεται ἢ προτῆτερα (2) ἢ ὕστερ' ἀπὸ τὸ ρῆμα· καὶ ἀκολουθοῦν τὸ ἐπίρρημα (3) εἶδος καὶ | σχῆμα· καὶ εἶδη μὲν δύο· πρωτότυπον, πρίν· παράγωγον, πριχοῦ· σχήματα δύο· ἀπλοῦν, ἐχθές· σύνθετον, προχθές. Γίνονται δὲ τὰ ἐπιρρήματα εἰς διαφόρους καὶ πολλοὺς τρόπους.

(1) Ms. τὸν αὐτόντους.

(2) Ms. προτίτερα.

(3). Ms. ρῆμα.

Χρονικά. νῦν, τώρη, ἤδη, ἔτι, ἀκόμη, τότε, ὅτε, ὄντε, ὄταν, ὄνταν, ἄλλοτε, ποτέ, ὁπότε, πάλαι, πάλιν, ἔπειτα, μετέπειτα, μεταταῦτα, ὕστερα, ξύστερα, προτήτερα (1), πρώην, εὐθύς, πάραυτα, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ὡς, ὥσπου, ἀφοῦ, σάν, ὡσάν, προτοῦ, πριχοῦ, πρίν, γλήγορα, γοργά, ἄργά, διόλου, πάντοτε, πάντα, διαπαντός, αἰί, αἰίποτε, σήμερον, αὔριον, μεθαύριον, ἐχθές, προχθές, τοῦ χρόνου, ἐφέτο, πέρυσι, προπέρυσι (2).

Μεσότητος. καλῶς, κακῶς, ὄλως, καλά, κακά, φρόνιμα, πελελά.

Ποσότητος. δίς, τρίς, τετράκις, πολλά | κισ, ὀλιγάκις, δα- Fol. 35b. μάκι.

Τοπικά. ἄνω, κάτω, ἔξω, ἀπάνω, παρέξω, ἔσω, ἀπέσω, μέσα, ὀμπρός, ὀπίσω, ἐμπροσθεν, ὀπισθεν, δεξιά, ζερβά, παράμερα, καταμόνας, κατιδίαν, χωρίς, χωριστά, χαμαί, χάμου, καταγῆς, ἐδῶ, ὦδε, ἐδῶθεν, ἐκεῖ, ἐκεῖθεν, παρέκει, ἐπέκεινα, αὐτοῦ, αὐτοῦθεν, ὄθεν, ὀπόθεν, ὄπου, ἄλλοῦθεν, μακράν, σιμά, κοντά, πλησίον, ἀνάντια, ἐνώπιον, ἀντικρύ, πέρα, ἀντίπερα.

Εὐχῆς. ἄμποτε, εἶθε, μακάρι.

Σχετλιαστικά. ὦχ, ὦχου, αἰλῆ, ὦ λελέ, ὦοιμε, ὦχουσου, αἰλήμονον.

Ἄρνητικά. οὐδαμῶς, ὄχι, ὄχικα, ὄχεσκε, ὄγεσκε, οὐ, οὐκ, οὐδέ, οὐδέν, δέν, οὐδεκάν, οὐδέποτε, οὐδόλως, οὐδεψίχα, οὐδεποσῶς, ποσῶς, ἄπαγε.

Θαυμαστικά. αἰβοί, ἄχ ἄχ, ἄ ἄ, ἐβαί.

Ἄπαγορευτικά. μή, μηδαμῶς, μηδεποσῶς, μηδόλως, μηδέν, μήν, μηδεκάν, μηδέποτε, μηδεψίχα.

Ὅμοιώσεως (3). ὡς, ὡσπερ, σάν, ὡσάν, καθά, καθάπερ, καθῶς, καθῶσπερ.

(1) Ms προτίτερα.

(2) Ms. περίσου, προπέρισου.

(3) Ms. μοιώσεως.

Εἰκασμοῦ. ἴσως, τάχα, τυχόν.

Τάξεως. ἐξῆς, ἐφεξῆς, ρυτά, πάραυτα, μοναύτα, ἐξάφνου, εἰσμιό.

Ἐθροίσεως. ἅμα, ὁμοῦ, ἀντάμα, σύντα, πανοικί.

Παρακελεύσεως. γιά, νά, ἅμε, ἔλα, σύρε, ἄς, κάμε, ἐλᾶτε, ἅμέτε, ἄστε.

Ἀποδιωκτικά. σίττω, ἐξώ, φύγε, σίο, τάτι, κάτι, ξίο.

Συγκρίσεως. μᾶλλον, περισσότερα, πλέον, ὀλιγώτερον, ἀργότερα, γληγορώτερα, καλλίτερα, χειρότερα.

Ἐρωτήσεως. πόθεν, ποῦθεν, ποῦ, πότε, πῶς, τίκε, ὥσπου, ὡς πότε.

Fol. 36 b. Ἐπιτάσεως. μάλιστα, λίαν, σφόδρα, | πολλά.

Βεβαιώσεως. βέβαια, ἀληθινά, πάντως, ὄντως, ἀμήν, ἦ, ἦπου, ἐπαληθείας, ἔτζη, ἔναι.

Διαιρέσεως. ἄνευ, χωρίς, δίχα, διχῶς (1).

Ἐξαιρέσεως. πλήν, παρό, πάρεξ.

Ἀποστάσεως. ὥστε.

Διατάσεως. σχεδόν.

Ἀνέσεως. ἤσυχα, ἀγάλια, μόλις, μόγις.

Εὐφραντικά. εἶχι, εἶχιτα.

Κατομωτικά. ναί, ἔτζη, ναίσκε, εἶτις, οὔτως.

Ἀπομωτικόν. μά.

Δείξεως. ἰδού, ἔδω, ὦδε, ἐκεῖ, ἐδῶ, ἐκεῖθεν, ἐδῶθεν.

Διασαφητικά. ἤγουν, τοὔτέστιν, οἶον, εἶτουν, δῆλον, δηλονότι.

Ἐκπλήξεως. ἄ, πῶς.

Θειασμοῦ. ὦ καλά, ἄχ ἄ, οἶβεί.

Fol. 37 a. Διακωλυτικόν. ἐμποδών.

Κρύψεως. κρυφά, χωστά.

Ἐμφατικά. διαρρήδην, ὀλοφάνερα, ὀλοκάθαρα.

(1) On trouve souvent cet adverbe ainsi accentué en grec vulgaire.

Κλητικά. ὦ, κούτζι κούτζι, ψὶ ψί, πῖλο πῖλο, ψίκο, νὰ νά.

Ἵφαιρέσεως. σπανίως, μόλις, κᾶν, σκιάν.

Θετικά. ἀναγνωστέον, γραπτέον, ἰστέον, προσεκτέον.

Ἐθνικά. ἑλληνιστί, ἑβραϊστί, ρωμαίικα, φράγκικα.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ἔναι μέρος λόγου ἄκλιτον ὅπου δένει καὶ σφίγγει τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου κατὰ τάξιν καὶ τεχνικὴν ἄρμονίαν· εἶναι δὲ τρόποι τῶν συνδέσμων ὀκτώ.

Συμπλεκτικοί. μέν, δέ, τε, καί, ἀλλά, ἀμή.

Διαζευκτικοί. ἥ, ἥτοι.

Συναπτικοί. εἰ, εἴπερ, εἰδή, εἰδήπερ.

Παρασυναπτικοί. ἐπεὶ, ἐπεὶπερ ἐπειδή, ἐπειδήπερ.

Fol. 37b.

Αἰτιολογικοί. ἵνα, νά, ὅπως, ἕνεκα, ἕνεκεν, γάρ, ἐάν, ἄς, ἄν, νά, καθό, καθότι, καθόσον, ὅτι, διό, διότι, διόσον, ἐφῶ, ἐφότι, ἐφόσον.

Ἀπορρηματικοί. ἄρα, ἄραμου, κᾶτα, μῶν, μή, μήγαρη.

Συλλογιστικοί. ἄρα, ἀλλά, ἀλλαμήν, οὔν, ὥστε, λοιπόν, το-λοιπόν, τοίνυν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν.

Παραπληρωματικοί. δῆ, που, τοι, δῆτα, περ, πω, μήν, ἄν, αὔ, οὔν, γε.

Ἀκόμη σμίγονται μὲ τοὺς συνδέσμους καὶ τοῦτοι·

Ἐναντιωματικοί, ὅμως, καίτοι, καίπερ.

Δυνητικός. ἄν.

Διακριτικός. ἥ.

Μειωτικός. γοῦν, γε, κᾶν.

Καὶ τοῦτα μὲν ὅσον ἐγγίζει ἔς τὸ νὰ γυμνάζονται τὰ παδία,

νά μερίζουν τὰ στοιχεῖα καὶ νά κλίνουν τὰ ὀκτώ μέρη τοῦ λόγου με συντομίαν καὶ βραχυλογίαν (1) ἀρκοῦσι.

ΡΥΤΑ δὲ πάλιν ἄς ἀρχίσωμεν ἀπ' ἀρχῆς νάξετάσομεν μετ' ἀκριβείας καὶ καταλεπτῶς ἄς ξεκαθαρίσωμεν κατὰ τάξιν ἕνα ἕνα με τοὺς κανόνας τοὺς τεχνολογικοὺς καὶ τοὺς σχηματισμοὺς σύντα καὶ με ἄλλα τινὰ χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα νά τὰ ξεύρουν οἱ νέοι. Καί, μὴ βαρυγομήση τινάς, ἂν ἐκεῖνα, ποῦ εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ καιροὺς με πολὺν κόπον καὶ καλοὺς διδασκάλους μετὰ βίας μαθαίνονται, τώρη νά τὰ βλέπουν, εἰς τέτοια γλῶσσα κοινήν ὅπου καὶ οἱ γυναῖκες σχεδόν (2) νά τὴν γρυκοῦν, ὅτι καὶ διὰ τοῦτο οἱ νέοι θέλουν ἀφήσει νά μηδὲν σπουδάζουν ἔς τὰ μαθήματα τὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ μάλιστα τούτη θέλει εἶσται | ἀρχὴ καλὴ νά παρακινηθοῦν καὶ νά πάρουν πόθον νά μάθουν ἐκεῖνα ποῦναι βαθύτερα καὶ ποχθίζονται με μεγάλην σπουδὴν, ἐπειδὴ χωρὶς διδάσκαλον ἀπατός του τινάς εἰς ὀλίγον θέλει μάθη νά κλίνει τὰ μέρη τοῦ λόγου καὶ θέλει ξεύρει νά κανονίζει καὶ νά τεχνολογᾷ καὶ ἄλλα ὡσάν εἶναι γραμμένα. Λέγω νά γράφει ὀρθὰ καὶ νά συντάσσει τὰ λόγια του με τεχνὴν γραμματικὴν κατὰ τὴν κοινήν συνήθειάν· τί τοῦ λείπεται λοιπὸν ἀπεκεῖ, εἰμὴ μόνον ἡ ρητορικὴ τέχνη καὶ ἡ λογικὴ πραγματεία καὶ ὕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτὴ ἡ φιλοσοφία, ὅποῖα, ἂν ὁ θεὸς μᾶς δώση ἀνάπαυσιν καὶ ὑγείαν, ὅλα τὰ θέλομεν δώσει εἰς τούτην τὴν χυδαίαν καὶ κοινήν γλῶσσαν· ἐπειδὴ εἰς τέτοια κακὴν τύχην κατήντησε τὸ πάλαι ποτὲ μακαριστὸν γένος ἡμῶν τῶν Γραικῶν, ὅτι μόλις εὐρίσκεται τώρη διδάσκαλος ὅπου

(1) Ms. βραχυλογίαν.

(2) Au -dessous de σχεδόν, Sophianos a marqué plusieurs points, ce qui semble indiquer que son intention était de retrancher ce mot, dans le cas où il eût fait imprimer sa Grammaire.

νάσαι ἰκανὸς νὰ διδάσκει τοὺς νέους κἄν τὴν γραμματικὴν τέχνην,
| πῶσω μᾶλλον ρητορικὴν καὶ λογικὴν, γεωμετρίαν καὶ ἀστρονο- Fol. 39 a.
μίαν, καὶ τᾶλλα τῆς φιλοσοφίας τὰ μέρη.

Λοιπὸν, σπουδαιότατοι νέοι, ἐκστηθίζετε καὶ στοχάζεσθε καλὰ
μετὰ ἐπιμελείας τὸ πρῶτον τοῦτο μέρος τῆς γραμματικῆς τουτη-
νῆς, καὶ τάσσω σας ὅτι εὐκολώτατα νὰ φθάσετε εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος
τῆς φιλοσοφίας, ἐπειδὴ τᾶλλα ὅλα κατὰ τάξιν καὶ μὲ εὐκολίαν
μεγάλην μαθαίνονται, μόνον νὰ θέλει τινὰς καὶ χωρὶς διδάσκαλον·
διότι οἱ ἐπιστήμαις μαθαίνονται ὄχι μόνον μὲ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσ-
σαν, ἀμὴ καὶ μὲ πᾶσαν ἄλλην γλῶσσαν ὅπου νᾶν' ἀνάμεσα ᾿ς τοὺς
ἀνθρώπους, καλὰ καὶ ἂν ἦτον ἡ βαρβαρώτερη τοῦ κόσμου, πῶσω
μᾶλλον ἢ ἐδικὴ μας ὁμιλία, ἡ κοινὴ λέγω, ὅποῦναι τέτοιαν εὐτα-
ξίαν καὶ ἁρμονίαν καὶ καλλωπισμὸν, ὅπου, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἄλλη
νὰ μηδὲν ἔναι ὅπου κἄν νὰ τῆς σιμώνει.

Ἄλλ' ὁμῶς πολλὰ ἔθνη ἐμεταγλώττισαν τὰ ἑλληνικὰ μαθή- Fol. 39 b.
ματα εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ἐδικὴν τους, κέχουν ὅλαις ταῖς ἐπιστή-
μαις μ' αὐτὴν τὴν φιλοσοφίαν, καὶ προκόφτουν. Διὰ τοῦτο κ'
ἔσεῖς θαρρεῖτε καὶ μηδὲν ἀμελεῖτε, ὅτι ὅλα εἶναι δυνατὰ ᾿ς τὸ γένος
τῶν Ῥωμαίων, μόνον νὰ θέλει, ἐπειδὴ ὁ θεὸς τοὺς ἐχάρισε νάχουν
φύσιν ἐπιτηδειοτέραν ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ, ἂν θελήσουν νὰ
τὴν βάλουν ᾿ς ταῖς ἐπιστήμαις, μεγάλα προτερήματα νὰ κατορ-
θώσουν. Καὶ μηδὲν ξαφορμίζεται τινὰς λέγοντας ὅτι εἶμαι πτωχὸς
ἢ δὲν ἔχω καιρὸν νὰ μαθαίνω γραμματικαῖς, ἀμὴ σώνει μου νὰ
διαβάζω καλὰ, καὶ νὰ καλαναρχῶ, καὶ νὰ γράφω, καὶ νάχω
πρᾶξιν εἰς τὰ κολουβογράμματα· καὶ λογάριασαι πῶσους χρόνους
μὲ τοὺς δασκάλους οἱ νέοι κάθοντ' ἐπὶ τὰ σχολία νὰ παιδεύονται
νύκτα κ' ἡμέραν μόνον νὰ γράφουν ἢ νὰ διαβάζουν, καὶ οἱ πε-
ρισσὸ | τεροὶ γενειάζουν εἰς τὸ σχολίον καὶ ἀκόμη, κἄν νὰ καλα- Fol. 40 a.
ναρχοῦν ἢ νὰ διαβάζουν καλὰ, δὲν προκόφτουν· δὲν θέλω νὰ εἰπῶ
νὰ γρυκοῦν τὸ τί διαβάζουν. Εἰ δὲ καὶ βαλθοῦν, ἀφοῦ μάθουν τὸ
Πάτερ ἡμῶν τὰ παιδία καὶ τὸν χαιρετισμὸν τῆς Παναγίας
καὶ τᾶλλα ὅπουν' ἀναγκαῖα νὰ ξεύρει κάθε χριστιανός, καὶ πιά-
σουν νὰ ἐκστηθίζουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τούτην τὴν γραμματικὴν καὶ

κατὰ τάξιν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις καὶ (1) μετὰ ἐπιμελείας καὶ πόθου τὰ βάλουν καλὰ εἰς τὸν νοῦν τους, δὲν θέλω νὰ εἰπῶ πέντε κ' ἕξη καὶ δέκα χρόνους ἀμὴ μόνον ἓνα ἢ δύο, τάσσω σας ὅτι νὰ ξεύρουν περισσότερα εἰς πᾶσα πράγμα ἀπὸ κείνους ὁπόγέρασαν ἔς τὰ κολουγογράμματα. Καιρὸς λοιπὸν ἔναι νὰ φήσομεν τὰ προοίμια καὶ νὰ πιάσωμεν τὸ ἔργον.

(1) Ms. καὶ deux fois.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΖΙΟΥ

TRADUCTION EN GREC VULGAIRE

DU TRAITE DE PLUTARQUE

SUR L'EDUCATION DES ENFANTS

PAR NICOLAS SOPHIANOS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΓΚΑΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

TRADUCTION DU TRAITÉ DE PLUTARQUE
SUR L'EDUCATION DES ENFANTS

L'existence de cette traduction a été signalée pour la première fois par Harlès (nouvelle édition de la *Bibliothèque grecque* de Fabricius, VII, 5) et, plus tard, par André Moustoxydis ('Ελληνομνήμων, no 4; avril 1843). Ce savant a même publié intégralement la dédicace de Sophianos à Denys, évêque latin de Mylopotamos, et quelques lignes de la traduction du texte de Plutarque. Il en devait la communication au professeur Ch. Philitas, qui les avait copiées sur l'exemplaire conservé à la Bodléienne d'Oxford.

Cet exemplaire est aujourd'hui le *seul connu*. C'est un petit in-octavo de vingt-huit pages non chiffrées et dépourvu de titre, particularité qui lui est commune avec un autre ouvrage de Sophianos sur l'Astrolabe. La souscription, que je reproduis à la fin de la présente édition, nous apprend que ce livre fut imprimé à Venise, dans la maison de Barthélemy le Calligraphe, le 2 du mois janvier 1544.

Grâce à l'inépuisable obligeance de M le Prince Démétrius Rhodocanakis, auquel je me fais un devoir d'offrir ici l'expression de ma plus vive gratitude, j'ai réussi à faire exécuter, à Oxford, une excellente photographie de ce livre rarissime, ainsi catalogué à la Bodléienne: «In-8, S 241, *Theol.*». Il est relié avec plusieurs opuscules grecs, entre autres *l'Alexandra* de Lycophon (Paris, 1547), *les Épigrammes* de J. Lascaris (Paris, 1544), *la Lamentation sur le malheur de la Grèce* d'Antoine Éparchos (Venise, 1544), enfin le *Traité* du même Sophianos *Sur la construction et l'usage de l'Astrolabe armillaire* (sans lieu ni date).

Le présent ouvrage de Sophianos ainsi que ceux qui composent ce volume sont tous en parfait état de conservation et aussi frais que s'ils sortaient de chez l'imprimeur.

Dans cette nouvelle édition, comme dans celle de la Grammaire, j'ai cru devoir conserver l'orthographe de l'édition *princeps*. Je ne m'en suis écarté que pour rectifier quelques erreurs qui provenaient évidemment d'une inadvertance typographique. Du reste, j'ai chaque fois pris soin d'indiquer en note le changement que j'avais fait.

On verra que Sophianos s'était créé un système d'orthographe pour le grec vulgaire (spécialement en ce qui concerne les mutations de ο en ω et de ετ en η, dans les modes des verbes), système qui s'était déjà produit dans sa grammaire, dont la rédaction me paraît antérieure à cette traduction.

Le but qu'il se proposait était, je crois, de rendre, en la simplifiant légèrement, l'orthographe du grec plus accessible au peuple. Ces *anorthographies* ne doivent donc pas être mises sur le compte de l'ignorance, qui s'est souvent donné libre carrière dans les livres en grec vulgaire imprimés à Venise; elles sont le résultat d'un essai malheureux, qui devait nécessairement échouer pour une foule de raisons qu'il est inutile d'énoncer ici. La tentative de Sophianos fut renouvelée, avec plus d'insuccès encore, au commencement de ce siècle par un des plus ardents champions du grec vulgaire, l'illustre poète Athanase Christopoulos (dans son livre intitulé Η ρομενηκη γλωσσα. Corfou, 1814; et Zante, 1859).

Dans mon édition, j'ai cru devoir adopter, pour plus de clarté, la division du texte en paragraphes; et, autant que cela m'a été possible, je me suis astreint à suivre celle adoptée par le célèbre helléniste hollandais Wyttenbach, dans sa grande édition de Plutarque.

Sophianos a supprimé dans sa traduction quelques courts passages de l'original, mais, généralement parlant, il l'a rendu d'une façon aussi élégante que simple et fidèle. Ce traité de Plutarque est, à ma connaissance, le premier ouvrage grec en prose qui ait eu les honneurs d'une vulgarisation romaine.

E. L.